

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évi negyedrre 3 ft o. é.

Helyben előfizethető Demjén L. és Keresztély Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordozóca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLozsvÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Ifjú szász riadó.

(Ss.) A Medgyesen megállapított „szász nemzeti program” zászlója alatt egyesültek a szász pártok, hanem azért az „ifjak” organuma, a „Sieb. Blätt.” riadót ver s azt hirdeti hiteinek: ne tekintsenek pártkülönbségre, s ily értelemben válaszsza meg a jövő parlamentbe a királyföldi országos képviselőket.

Mi nagyon természetesnek találjuk azt, ha az „ifjú szászok” is örveendznek a medgyesi „békétésen” s annak nagy fontosságát tulajdonítanak; osztjuk azon nézetüket, hogy a „nemzeti program” aláírásával, szétosztogatásával, ünnepléskomával nincs minden megtéve, s hogy valódi siker —ről csak akkor lehet szó, ha majd ez az új motor a szász nemzeti életnek reformjára vezet, a mire, mint tudjuk nagy szükség van a Királyföldön, igen is nagy szerepet játszóan ott a merev exclusivitás.

Az „ifjú szász” párt organuma a „nemzeti program”-ban „szilárd kiindulási pontot” lát a „közös munkára,” mert hát nagy baj lett volna az, ha a közel választásoknál és a jövő parlamentben a szász natio két pártra szakadt volna; e felett a pártok egyesülése is csak egy fog eredményre vezetni, ha mindenki igyekszik saját körében, teljes erejéből érvényt szerezni az elfogadott programnak.

Szerintünk az eredmény elérése még egyéb-től is föltételeztetik: jól választják-e meg a kiindulási pontot? jól alkalmazzák-e az egyesülés eszközeit? és helyes czélt tűznek-e ki magok elébe — ez a kérdések kérdése, de egyszersmind a siker mértéke is.

Nekünk úgy tetszik, mintha a néhai „ifjak” organumának talpra hívó riadója igen is egyhangu lenne; eszathatlanságot mi sem foghatunk megunknak, a minthogy politikai ügyekben ilyen nem is létezik; csak azok arrogálják azt maguknak, kik felfuvalkodottságból állanak tetőtől talpig, s kik fejüket úgy szokták himbálgni, mint szellő az üres kalászt, — hanem azért aggodalmunkat sem titkoljuk el, mert a szabadszólás emberei vagyunk.

A „Sieb. Blätt.” azt mondja a szász választóknak: „válasszatok férfiakat!” olyanokat, kik a nemzet ügyét hatályosan szolgálhatják; kik a parlament tanácskozási nyelvét teljesen bírják; kik a befolyásos országos képviselőkkel, a kormányférfiakkal értekezhetnek, s az osztályokban kellő felvilágosításokat adhatnak; kik tevékeny részt vehetnek a vitákban, s a „nemzeti program” való-sítására mindenütt és minden körülmények közt helyt állanak; kik erre a czélra teljes erejüket, tehetségüket felajánlják; kik a nemzet bizalma mellett a kellő képességekkel is fel vannak ruházva, s átérzik azt, hogy a képviselői megbízatás nagy felelősséggel jár és súlyos kötelemeket róv az illetőre; — mindezek nagyon jól megérthető képviselői qualificationalis datumok és ujjmutatás, úgy azon törekvés is, hogy a szászok jelenleg „legjobb parlamenti erőket” küldjék a parlamenti küld-terre, mert sok és érdekes forog a koczkán, — miért is ne csak illető székeik és városaikra szorítkozzanak a jelöltek kiszemelésénél, s általában mellőzzék a pártmátyalatok vizsgálatát, mert „küzdelen és munka” vár amott e férfiakra, kiknek egész szívvel kell a szász nemzet ügyeért

TÁRCA.

Emma naplója.

(Életrajz.)

Írta:

Csikváry Jákó.

I.

Az öngyilkosság vérlázító bűnétől le, egészen a „semmit mondó” legesekelebb hibáig, tagadhatatlanul roppant sok fokozat létezik. A társadalom fékelyei gyógyír után sóvárgó sebélt oly mélyek, oly borzalmat keltők, hogy önkénytelenül is azon gondolatra jövünk: vajon mire viszi idővel az emberiség, ha ez uton fog tovább haladni?

És vajon nem-e jogosan? Csak vessünk egy vizsga-pillantást szét a világon, s bebizonyulva fogjuk találni állításomat. S mit tesszünk mindezek ellenében? Zsebre tesszük kezzeinket, a nagyobb fontosságú igazságokat és éretyeket figyelemre nem méltatjuk, a kevesebb hord-erővel bírók pedig plane benyomás nélkül mosódnak el szemünk előtt.

Pedig épen ez utóbbiak hányszor és hányszor döntenek beennüket nagyobb bűnbe. Ezek az eszközök, ezek az utmutatók, a nagyobb bűnök előcsarnokai, hol családkei-vel a kísértés ördögi szelleme fátyolt vet szemünkre, hogy irgalom nélkül rántasson magával a bűn halál-hozó örvényébe.

bátrán megharcozni, miután a „nemzeti program” aláírása még nem mentette meg a nemzetet, s valószínűsége nélkül nem lehet „egy új korszak kezdete” a szász nemzet „politikai és társadalmi viszonyainak újjászülésére”.

Nem tudjuk, ha valjon ez az „újjászülés” egyértelmű-e a Királyföld politikai és társadalmi viszonyainak újjászülésére törekvéssel? Ha igen, minden aggodalmunk megszűnik, s akkor kiindulási pont, eszköz, czél, mind-mind jól meg van és lesz választva, ha nem — nem. Erre nézve óhajtottunk volna némi kis jelzést találni a „Sieb. Blätt.” riadójában; hogy nem találtunk, ennek talán mi is lehetünk az okai, nem tudván eléggé jól olvasni a sorok közt. Végül inkább szeretnénk volna azt is, ha a néhai ö-százok részéről hangoztatták volna előbb a pártmátyalatok mellőzését a képviselőválasztásoknál; így úgy tűnhetik fel az egész, mintha a gyengébb ifjak abdicálnának az erősebb vének javára, mi sem fenn, sem alant nem lenne előnyös a szász ügyre, a Királyföldre.

Felelet a „Kelet” (á)-jának.

A tisztelt szerkesztőre bízom, miként*) bán-jék el azon méltatlan támadással, melyet a „Kelet” keddi számának első cikkében (á) lapja ellen intéz. Szívemből sajnálom, hogy incriminált cikkem által abba a kellemetlen helyzetbe hoztam, hogy ily fajtájú emberekkel, a milyenek (á) látszik, legyen kénytelen bajlódni; hiszen ha (á) nyom-dokaiba lépik, s oly nyelven beszél, mint ő, oly tere kellend lépnie, hol ismeretes józan gondolkodásával és műveltségével idegen leend.

Kénytelen vagyok csak a magam ügyéről szólni.

Nem követelünk semmi dicsőséget, hogy a titkos szavazás megtartását sine ira et studio teljes objektivitással javasoltuk. Nem magunk találtuk ki; hisz a titkos szavazást minden valójában alkotmányos állam és solid társaság már gyakorolja, vagy gyakorlatba venni törekszik.

A „Kelet” (á)-ja e javaslatot a corruptio metelyének, cynikus immoralitásnak nevezi. Azt állítja, hogy amitünk és korteskedünk!

Hogy mit tesszünk és miért tesszük, magunknak vagyunk felelősek; hogy hasznos-e vagy káros, hogy igazság-e vagy csalás, a mit mondunk, az illetők ítélnek meg; annyit azonban bátran mondhatunk, hogy a szerény K. A. betűst magán- vagy pártügyben korteskedni sem (á), sem senki más soha sem látta. Ha e lapok hasábjain néha megjelent, a józan szabadság, a becsületes politika és igaz ügy érdekében szólalt fel.

Reánk fogván (á), hogy pártoskodunk és korteskedünk, azonnal túl akar rajtunk tenni: korteskedni kezd a nyilvános szavazást sürgetők és megállítók mellett, a „Kelet” vakdühösségtől tántorgás modorában, s daróczoos nyelven.

E modor őt megilleti, szokásává vált, azt tőle senki el nem vitathatja. Nekünk sem lehet kifogásunk ellene, kiki olyan kalappal köszön, stb. Azonban alig hiszem, hogy a párt, melynek minden kihívás nélkül bunkós lovagjává üti magát, s annak eddigé, tudtommal, még senki által sem contestált eljárását védelmezi, s ez által azon gyanuba

*) Röviden végeztünk, a mint (á) neveléses ragdol-
zása érdemlé. Szerkesztő.

C. ... is ott kezdte, hol minden kisebb bűnös kezdeni szokta. Az élet rá nézve nem volt több élet; ő családja között azt a boldogságot, melyet házassága első éveiben élvezett, nem találta fel, mert szíve hideg volt. A nemes, a szép erkölcsű érzelmek iránt, mert vágyai a legborzasztóbb anyagi dolgokon csüngtek.

Gazdag óhajtott lenni, s a szerencsét erőszakkal akarta birtokba venni, folyvást keresve és üldözve azt. Valóságos rögeszmévé fejlődött benne ezen vágy, vagy jobban mondva ezen szenvedély; s míg lelkeének egész erejével, tehetségeinek összpontosításával a szerencsét hajhászta, — nem válogatván az eszközöket, melyek annak elérésére kínálkoztak, nem tekintve az utat, melyen haladt, — addig szívéből a szép és nemes érzelmek el-távoztak s az emberben nem maradt semmi a haszon-talan „anyagi szenvedélyen” kívül.

Ő a boldogságot nem a családi tűzhely, nem neje és leánya gyöngéd ölelé karjai, hanem a mai nap oly roppant mennyiségben elharapódzott kártyások közt keres-te. A hideg, közönyös, irigy és vadvágygálgatott játékosok, eme emancipált rablók közt akarta keresni azt, mit szer-rettei körében feltalálni lehetetlenségnek tartott.

Leleke a vadszenvedély volt, azon szenvedélyé, melynek már annyi is annyi számtalan kártyás lett áldo-zatává.

A szerencse azonban C. uramnak nem akart kedvezni. Még az is hideg volt iránta s oly kegyetlen, hogy elverve tőle azt a keveset is, minek neje hozományá által birtokba jutott.

és rossz hírbe hozza, mintha a nyilvános szavazást fogásnak, csínynek akarná felhasználni, s hogy ily eljárása igazolásra, még pedig ily gyarló módón igazolásra szorult. Oh tapintat! Oh eszély! Ubi és?

Valójában a jó Lafontaine remetéjének a med-véjét látom a „Kelet” (á)-jában, a mint urának arczáról el akarja üzni a legyet.

Nagy baj a józan ész hiánya; s ha a „Kelet” (á)-ja ezzel már nincs felruházva, arról valamit mi, egy maga sem tehet. Szegény! oly sokat tőle mi nem is követelünk; de annyit megvárhatnánk, hogy igyekezzék az általunk írtak szellemét is megérteni, s az általunk mondottakat idézze úgy, miként mi leírtuk, a mi lényeges dolog, miként ezt közelebből elő fogjuk adni.

K. A.

Legújabb táviratok.

Bécs, jun. 17. A bir. tanács mai ülésében a pénz-ügyminiszter a 80 milliónyi bankadósság végetti interpel-lációra válaszolva, a ház tetszése közt kinyilatkoztatja, hogy a még maig változatlanul fennálló 1862. decz. 27.-ki törvény alapján, mely a nemzeti bankkal való egyezmény alapját képezi, a 80 milliónyi adósság az egész birodal-mat egyaránt terheli és hogy a kormány ezen meggyő-ződés által fog vezetni azon tárgyalásoknál, melyek-nek legkésőbb 1874-ben kellend folyniok a magyar kormányfő, hogy az e tekintetbeni arányok szabályoz-tassanak.

Washington, jun. 17. Spanyolország kívána-tára a Madridban lévő amerikai követ visszahívott. A fennforgó bonyodalmak elintézéséig nem nevezeték ki képviselőt.

Versailles, jun. 17. A terület odahagyása iránti kérdés nem sokára el fog intézteni.

Madrid, jun. 18. Zorilla ide érkezett; nagy nép-tömeg által fogadtatott. Beszédet tartott, melyben a sza-badság megőrzését hangsúlyozta.

Berlin, jun. 17. A bir. gyűlés a jezsuitákra vo-natkozó törvény feletti hosszas vita után elfogadta a sza-badelyv konservatív-párt által módosított kormányi elő-terjesztményt.

Lapszemle.

A „P. Napló” az eddig megjelent választások ered-ményében jó előjelt lát a többiekre nézve; bizonyoságot látja az eddigi sikerben annak, hogy a választó-közönség megismerte az ellenzék törekvéseit, miket megismerni és kárhóztatni egy. Az ellenzék már testvérilázongással is fenyeget, a jobboldal bizva a választópolgárok józan megfontolásában, annál kevésbé fél ettől; mert tudja, hogy az erő, és ez hatalom nála van, és tudja, hogy hazánkra nézve életkérdés a Deák-párt győzedelme, és tudja, hogy az egyedüli fényes vívmányok a honpolgárok meglegedését, bizalmát és támogatását kivívták számára.

A „P. Lloyd” nagy meglegedéssel fogadja azon hirt, hogy Ferencz József császár-herceg az őszszel Berlint fogja meglátogatni. Nagy gyakorlati eredményt ugyan nem vár ezen lényegileg véve csak udvariassági tényről, mert napjainkban a kabineti politika már igen szűk határok közt mozog; de mint világos jele a két állam ösztönte kibékülésének, e lépés politikai tekintetben is jelentőséggel bír, és kedvező jelenségnek tekinthető, melyet leginkább következetes külpolitikáknak lehet kö-szönni. Az ultramontán párt, mondja a „Lloyd”, mely utóbbi időkben különösen feni fogát Németországra, és a foederalisták, aligha örülni fognak ez eseményen, de annál inkább örvendünk rajta mi, azon reményben, hogy Európa békéjének megszilárdulásához fog járulni.

Egyik ékszer a másik után, mind, mind a zálog-házba vándorolt, és ilyenkor hiába folytak a nő keserű, szemrehányó könyvei, hiába felvilágosító tanácsok, a vad-örültségű bűnös szíve nem lágyított meg, — hidegebb volt az, mint a szikla, melyen még a mól sem verhet gyökeret.

A nő éjeleket virasztott csendes magányában, s si-rással, bánkodással töltö idejét. Szerencsétlen volt ő a szó legszorosabb értelmében, mert — ide nem számítva azon szerencsétlen helyzetet, melybe a család úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a világ előtt pelengerre tételt, — látnia, tapasztalnia kellett, még azt is: hogy 16 éves leánya, a csinos és ártatlan kis Emácska is, mindinkább hidegebb s mogorvább és már is életuntá kezdett lenni. Nem nagy fejtörésbe került, megtudni leánya eme gyors változásának okát. — — — Férfjére tekintve, a rejtelmy meg volt fejtve.

Emma, a kis anygalka, okos teremtes volt, s így bár atyja iránti véghetlen szeretete az iránt időközönként felmerült kételyeket eloszlatta, egy véletlen alkalom mégis a legborzasztóbb valót bizonyította be neki. De még itt is kételkedett, hisz atyjáról volt szó, azon apáról ki csak egy évvel azelőtt is oly jó, oly szorgos és gondos apa volt; ama apáról, ki azelőtt oly igen — igen szerette őt, szerette a mamáját.

Ösmerte volna az életet úgy, mint anyja, látta vol-na az életet a maga valóságában a tapasztalat üvegén át, — — — de nem! jobb volt neki így! A gyermek élete had legyen álom!!! —

Hirdetési díj: 30 hasábas garmond sorért 6 kr

s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetéseket felvételnek: Helyben: akadémiavá-lal-ban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papir-kereskedésében. Péstön: Zeisler M. (Király utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-er-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agen (Stad. Seiler-städe 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stutt-gart. Nyititási cikkek: sora után 20 kr. előleg be-küldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.

Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Az „Ung. Lloyd”-ot a socialis kérdésben Ausztria-Magyarország és Németország közt Berlinben tartandó értekezlet arra bírja, hogy ujjolag hangsúlyozza, misze-rint nem rendőri felügyelet vagy erőszakos rendszabá-lyok, hanem egyedül a munkás osztályok műveltségi fokának emelése foszthatja meg a socialis kérdés veszé-lyes jellegétől. Ez azonban oly feladat, melyet csak több generatio alatt lehet elérni, mindenekelőtt tehát modus vivendi-ről kellene gondoskodni, mely a tőke és munkás erő közti félreértéseket elsimítaná. Ha a fennebbi con-ferentia ezen czélt tűzte ki, ugy csak sajnálni lehet, hogy a többi hatalom megtagadta az abban való részvételét.

A bánati örvidék és csajkások kerületének polgárosítása.

A magyar örvidék bekebelezése és polgárosítása tárgyában következő királyi rendelet becsátatott ki:

I. Kiáltvány a 12., 13. és 14. határőrezredeink és a titeli zászlóaljnak határőreihez:

Azon reformok, melyeket 1871. jun. 8-iki rende-letünkkel vidéktelek polgárosításának előkészítésére meg-hagytunk, immár keresztülvitettek.

Hogy tehát titeket a hadkötelezettség tekintetében is magyar királyságunk többi lakosával egyenlőkké tegyünk, jónak látjuk megparancsolni, hogy f. évi nov. 1-től kezdve bánati határörvidékünk és titeli zászlóaljunk területén a hadszervezeti szabályzat a cs. kir. határörvi-dekék számára hatályban kívül tétessék, ellenben az 1868-dik évi LX., XLII. és XLIII. törvényekkel a véd-erőről, a honvédségről és a népfelkésről hatályba léptessenek.

Mondott időponttal tehát a 12-ik német-bánati határőrezred, a 13-ik oláh-bánati határőrezred, a 14-ik szerb-bánati határőrezred és a titeli zászlóalj felosz-lattatnak.

Császártok és királyok megköszöni hűségüket és a ragaszkodást, melyet idáig a trónért, hazaért minden-kor tanúsítottatok s egyuttal kimondja azon meggyőző-dését, hogy ti az új viszonyok hűzött is megtartjátok a ragaszkodást irántunk és hazátok iránt.

Bécs, 1872. juu. 8.

Ferencz József.

II. királyi leirat, melyben foglaltatnak azon hatá-rozatok, melyek szerint a bánati örvidék a katonai igaz-gatásból átmege a polgári közigazgatásba.

Ezen nagy munkát, melyet a budapesti hivatalos lap egész terjedelmében közzé tesz, elrendeli, 1. hogy november 1-től kezdve a katonai közigazgatási hivatalok is föloszlattatnak s azok helyébe komissiók lépnek, me-lyek a polgárosítás munkáit elvégzik. A községek kép-viseletei egyelőre meghagyatnak.

2. Pancsova, Fehértplom és Karansebes váro-sok külön munitziók lesznek s egyenesen a magyar minisztérium alá rendeltetnek.

3. A közigazgatási kerületek szolgabírói járá-sok nevét kapják s következőképpen osztattak be: a) Ó-Orsova a berzaska századdal együtt, b) a fehértplomai járás a moldovai század és a Karas folyó balpartján fekvő jassenovai század, c) a károlyfalvai szolgabíróság azon és a jassenovai század megmaradt részéből kivéve Petrovossello községet, d) az alibunári járás a dobricai, illancsi és alibunári századokból és Petrovossello község-ből, e) a kubini járás a deliblati, bavanisti és kubini századokból, f) a pancsovai szolgabíróság a dolovári és homolicoi századokból.

4. A most szolgálatban levő hivatalnokok az állo-mások betöltésénél első sorban tekintetbe veendőek Ha nem akarnak m. k. polgári államszolgálatba lépni, akkor állhatnak a közös hadseregbe, vagy a nyugdíjallo-mányba.

Következnek rendelkezések a községi vagyonra, közalapítványokra, erdei szolgalmakra vonatkozólag.

5. Elnöki folyamodású törvényszékek szervezetének Karansebesen, Fehértplomban és Pancsován. A fölleb-bezés a királyi táblához történik. S intézkedések tétel-nek a folyó ügyek átvételére, a bányabíróságra, a tor-vénykezésre vonatkozólag.

6. Az adóviszonyok egyelőre a régi állapotban meghagyatnak s e tárgyban egyes intézkedések tétel-nek.

7. A tulajdonjogi viszonyok maradnak a mint vol-tak. Semmiféle váltást a birtok után nem fizetnek, sem a földterhermentesítési adópótlékhoz nem járulnak.

8. A jótékony alapítványok meghagyatnak eddigi szerkezetükben, de a magyar kormány föfelügyeleti joga alatt, s a hol a kincstár idáig hozzájárult az iskolák vagy korházak fönartásához, az ezután is meg fog történni.

9. Mibben határörvidéki nemes ember és család, a mennyiben nemességét ki bírja mutatni, a magyar ko-rona nemesei közé fölvetik.

10. A patronást, hol ilyen van, a r. k. és g. k. plébániák fölött a magyar kultuszminiszter gyakorolja.

11. A polgárosítás keresztülvitelére a magyar kormányfő közvetlen alárendelt királyi biztos fog ki-küldetni.

Következnek a különböző iskolai, kincstári, épi-tészeti, katonai stb. hivatalok új beosztására vonatkozó rendeletek.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.